ACC. N:R M. 15425 : 1-30.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Landskap: Skåne
Härad: Ö. Göinge
Socken: Örkened
Uppteckningsår: 1960

Upptecknare: Elisabet Ehrnst
Berättare: Ivar Ågren, Lindåsa
Berättarens yrke: hovslagmästare
Född år 1914 i Örkeneds sn.

Spånkorgstillverkning. s. 1-30.
(Foto å sid. 11-30.)
mg. : X : 1 : 56 : 1-36
" X : 1 : 57 : 1-25
" X : 1 : 58 : 1-6

Skriv endast på denna sida.

ACC. N:R M. 15425: 1.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Ivar Ågrens hustru: Nelly f. Bengtsson, 1913
dotter: Lisbet f. 1945
meddjälpare: Hilda Svensson, f. Bengtsson 1903
meddjälpare: August Olofsson f. 1890.

Min far var korgmakaren Jons Ågren, född 1875. Han sysslade med korgtillverkning hela sitt liv. Han hade inga maskiner till hjälp utan både hyvling och häftning skedde för hand. Han gjorde mest bärkorgar i alla storlekar, som han exporterade till England i början av sekelet. Han exporterade också till Danmark. Den export har föresten hållit sig ända till år 1957, då kunden där konkurrerade

ACC. N:R M. 15425 : 2.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Far var i Tyskland och sålde
sammanlagt 13 gånger. Sista
gången han var där var år 1913.
Han arbetade då ett tag hos sin syster,
som var gift och bodde en kors-
verstad. Far dog år 1957.

Jag överhörde verkstaden
redan 1945. Jag fick tidigt lära
mig yrket. Redan vid 6-7 års
ålder fick jag hjälpa till att
plocka stickor, som spånen kallas.
Sedan fick jag ganska snart vara
låta mig att flåta botten.
Vid sidan av korgtillverkningen,
som jag sysslat med hela tiden,
har jag haft en orkester, som
gett mig en god bisyssla.

ACC. N:R M. 1525:3.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Tillverkning av fulltkorgar.

Furuvirke användes uteslutande till dessa korgar. Det köpes från en trävarufirma i Skärsnäs en mil söder om Ljusboda. Stockarna får ej vara kvaggiga. Sedan de kommit upp till stället, läggs de i sjön för att ej torka. Om de ligger i solen så blir virket gärna blåaktigt. Det kan ligga i vatten i flera år utan att bli odugligt.

Uppsågningen sker med en benindriven såg, som inköpts för bara tre månader sedan. Tidigare användes en elektrisk såg och dessförinnan sågade man för hand. Till fulltkorgar sågas tre olika

ACC. N:R M. 15425 : 4.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

längden. av stocken. Kubbarna
klyvs sedan på längden i ett
antal träm och barkas.
Klyvelu är elektriskt driven.
Spånen staplas upp och torkas
av dottern. För att få dem jämna
läggs de buntvis (15 st) i en skär-
maskin. Till fruktkorgar skär man
två olika bredder av spån, beroende
på vilken höjd korgen skall ha.
Kantspånen är 32 tum långa
och bildar sidorna i korgen,
mittspånen är 30,5 tum och utgör
bottnen. Runtget eller tvärspånen
är 18,5 tum.
Vid fléttningen lägger man
upp the spån parallellt så att
de täcker ett visst mått, som

ACC. N:R M. 13425:5.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

är utskuret på undersidan. På varje sida om dessa lägger man två bredare spån. Sedan flätas tvär-spånen in, så att de också fyller ut visst mått. Kortsidorna flätas sedan upp kring en speciellt konstruerad anordning s.k. upp-flätningsmaskin. På denna placerar man två ytterstjärnor, som utgår av bygelade spån. De tvärsidorna sedan vikes upp genom apparaten, följer ytterstjärnorna med. Innerstjärnan består av pinnar som stöds upp av avfalls-virke eller invändigt. De är 50 cm och 20 cm lång. Ytter- och inner-stjärnan fästes vid korgen i en häftmaskin, fyra nitar på varje

ACC. N:R M. 15425:6.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

sida. Där efter kring skärs kurgen
med en kaxsaliviv. Greparna
tillverkas av en äldre manlig med-
hjälpare. De spingas fir hand
efter åstringarna i virket. Till en
grepsexa behövs omkring fem
spån som är 2.5 cm breda. De stickes
ner mitt på långsidorna och fästes
med två nitar på varje sida. Vid
sidan av grepfästet nitar man
två par gånger för att hålla samma
gjordarna. Slutligen putsas man
korgen och rensar av den.
Den rymmer 10 l.
Priset är 0.85 kr - 0.90 kr.
Vi tillverkar 100 - 125 fruktkorgar
per dag.

ACC. N:R M. 15425:7.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Tillverkning av vedbärare.

Först flätas en matta upp av diagonalt liggande spån. De skär inte varandra i rät vinkel som på fullbärgarna. Sedan tittas en rektangel av ett visst mått på flätverket som man därefter skär ut och placerar i en mall. Ytterkanterna av handtagsgående spån läggs utmed långsidorna på båda sidorna av mattan. På samma sätt placeras nu övriga spån på kortsidorna. Ytterligare fyra spån läggs utmed långsidorna, så att var och en av dem når till en kortsida. Alla spånen och även gjordarna spikas sedan fast i hörn och vid

ACC. N:R M. 15425:8.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

häftas ett tiotal gånger runt
om hela mattan. Därefter häftas
man fast en pinne mitt på den
sidan av mattan, som skall
bilda innersida. Samtidigt sitter
man fast en "mittyttergjord,
som sträcker sig utmed hela
mattans längd. Två "hörn
pinnar" och förstärkning av ytter-
gjorden med två pinnar spikas
på vedbärarens innersida respektive
ytterside mitt på långsidorna.
Sedan rundar man hörnen med
sågen samt rimgshär och
jämnar kanterna. Därefter böjer
man upp sidorna och spikar
på greppen. Den utgörs av
en kåpp, som är fläkt i

ACC. N:R M. 15425:9.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

båda ändarna men mellan i mitten, där tyngden blir störst vid användning. Greparna fästes i kanten med två stora klampar vid mittgyttergjorden och spikas också några gånger. Slutligen spikas en handgjord krampa över greparnas nedre del. En spik slås in i varje hörn vid botten i "kjorka pinnen" och sedan putsning och grundmålning återstår.

En vedbärare kostar 2.30 kr.

ACC. N:R M. 15425:10.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Vi tillverkar bärkorgar i olika storlekar (2-3-5-7-10 kg). Fruktkorgar och bärkorgar går i mest på bären och sommaren. På hösten och vintern tillverkar vi vedbärare och papperskorgar i maxförsäljning.

Tidigare var cykelkorgar en stor artikel.

De korgar som för expeditionen var ogiltiga. Över hälften av tillverkningen i dag säljer vi till Brödema Svedenson, Osby.

Det är inte lönande att ha mer än två personer anställda. Virket är mycket dyrt. Det kostar 4-6 kr/m³. Mellan 1945-1950 hade vi 7-9 personer anställda i verkstaden.

Vi känner inte till någon orsak till korgmakeriets uppkomst i Örkened.

Skine
Ö. Göinge hd.
Örkeneds sn.

M. 15425 : 11.

upptl.: Elisabet Ehrnst år 1960

FOLKLIVSARKIVET
LUND

Bensindriven såg

"Småtrån"

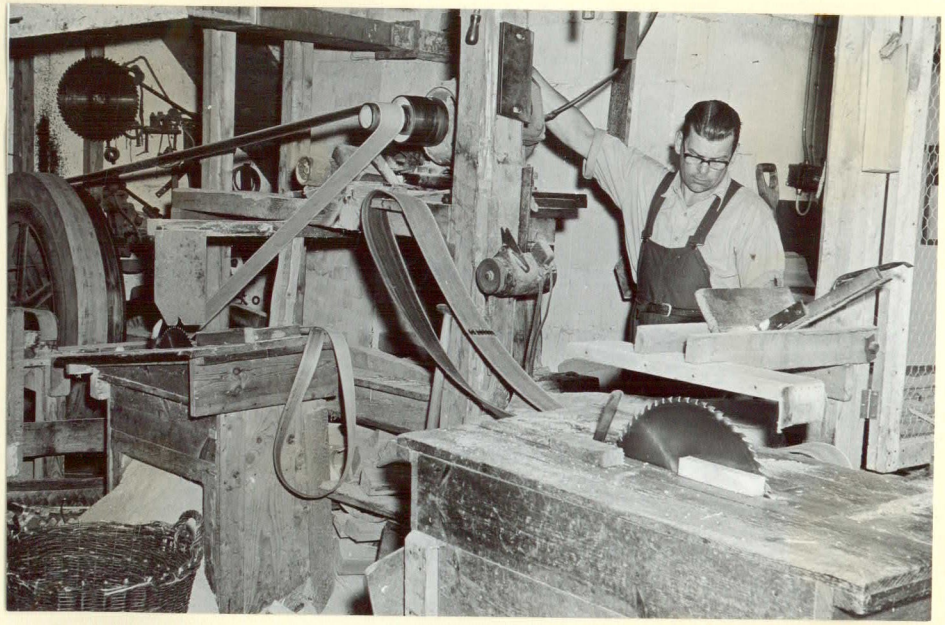
neg.: X:1:56:1-36
" X:1:57:1-25
" X:1:58:1-6.

Skåne
Östra Göinge hd.
Örkened sn.

M. 15425 : 12.

upptl.: Elisabet Ehrnst år 1960

FOLKLIVSARKIVET
LUND

Elektrisk hyvel.

neg.: X : 1 : 56 : 1-36
" X : 1 : 57 : 1-25
" X : 1 : 58 : 1-6.

Skåne
Ö. Göinge hd.
Örkened sn.

M. 15425 : 13.

upptl.: Elisabet Ehnsö år 1960

FOLKLIVSARKIVET
LUND

Klyving av spån.

mg. : X : 1 : 56 : 1-36
" X : 1 : 57 : 1-25
" X : 1 : 58 : 1-6.

Skåne
Ö. Göinge hd.
Örkeneds sn.

M. 15425 : 14.

upptl.: Elisabet Ehrnst år 1960

FOLKLIVSARKIVET
LUND

Spånen sorteras.

nrg.: X : 1 : 56 : 1-36
" X : 1 : 57 : 1-25
" X : 1 : 58 : 1-6.

Skåne
Ö. Sönnerbo hd.
Örkneds sn.

M. 15425 : 15. uppt.: Elisabet Ehnsk år 1960

FOLKLIVSARKIVET
LUND

Spånen skärs i en skärmaskin.

mg.: X : 1 : 56 : 1-36.
" X : 1 : 57 : 1-25
" X : 1 : 58 : 1-6.

Skåne
Ö. Göinge hd.
Örkeneds sn.

M. 15425 : 16.

uppt.: Elisabet Thrane år 1960

FOLKLIVSARKIVET
LUND

Uppläggning av botten till en fruktkorg.

Bottenflätning.

neg.: X : 1 : 56 : 1-36
" X : 1 : 57 : 1-25
" X : 1 : 58 : 1-6.

Skåne
S. Sönnge hd
Örkeneds sn.

M. 15425 : 17.

nppt.: Elisabet Ehrnst år 1960

FOLKLIVSARKIVET
LUND

"Uppfläkningsmaskin"

neg.: X : 1 : 56 : 1-36
" X : 1 : 57 : 1-25
" X : 1 : 58 : 1-6.

Skåne
Ö. Göinge hd.
Örkeneds sn.

M. 15425 : 18.

nppl. : Elisabet Ekrust år 1960

FOLKLIVSARKIVET
LUND

Kargens långsidor vikes upp.

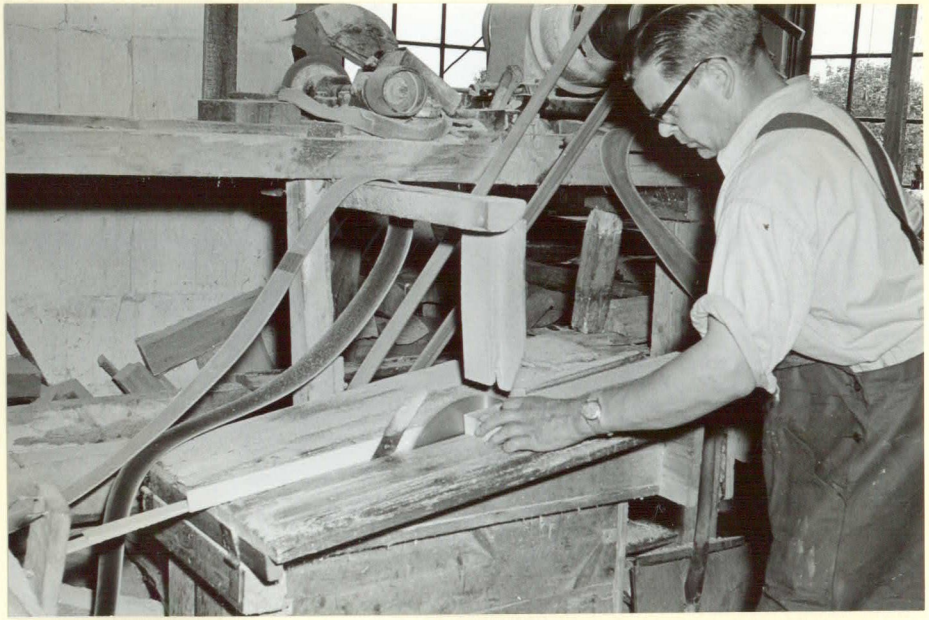
Kargens kortsidor flätas ihop

neg.: X : 1 : 56 : 1-36
" X : 1 : 57 : 1-25
" X : 1 : 58 : 1-6.

Skåne
Ö. Göinge hd.
Örkeneds sn.

M. 15425 : 19. Uppt.: Elisabet Ehnast år 1960.

FOLKLIVSARKIVET
LUND

Uppsågning av pinnar till innergjord.

mg. : X : 1 : 56 : 1-36
" X : 1 : 57 : 1-25
" X : 1 : 58 : 1-6.

Skåne
Ö. Göinge h.d.
Örkeneds sn.

M. 15425:20. Uppt.: Elisabet Ehrnst år 1960

FOLKLIVSARKIVET
LUND

Täftning av gjordarna.

neg.: X:1:56:1-36
X:1:57:1-25
X:1:58:1-6.

Skåne
Ö. Sönnge hrd.
Örkenéds sn.

M. 15425 : 2/1. uppl.: Elisabet Ehrnst år 1960

FOLKLIVSARKIVET
LUND

Grepen fästes vid korgen.

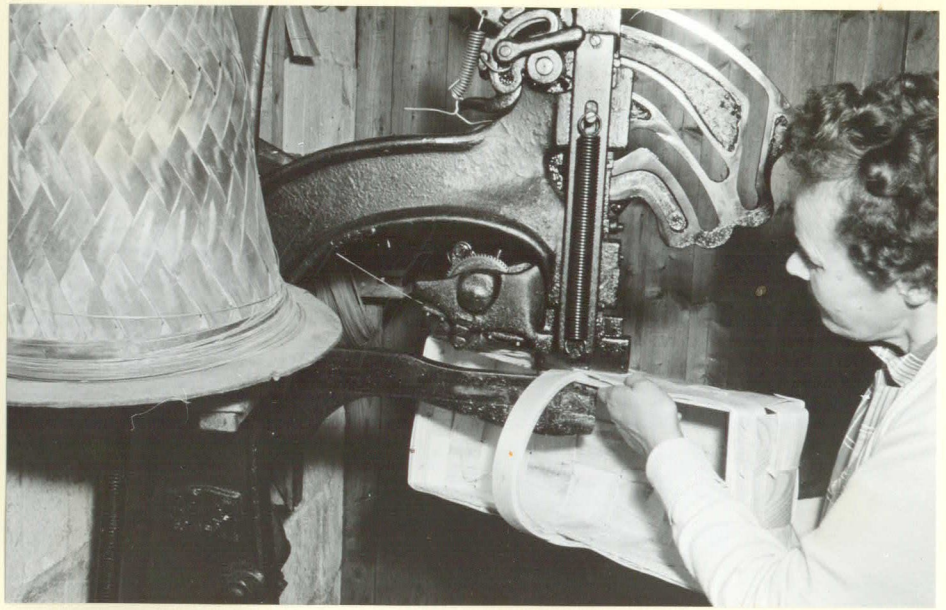
neg.: X : 1 : 56 : 1-36
" X : 1 : 57 : 1-25
X : 1 : 58 : 1-6.

Skåne
Ö. Göinge hd.
Örkenedo sn.

M. 15425 : 22.

upptl.: Elisabet Ehrnst år 1960

FOLKLIVSARKIVET
LUND

Häftmaskin.

neg.: X : 1 : 56 : 1-36
" X : 1 : 57 : 1-25
" X : 1 : 58 : 1-6

Skåne
Ö. Göinge hd.
Örkeneds sn.

M. 15425 : 23 uppt.: Elisabet Ehrnst, år 1960

FOLKLIVSARKIVET
LUND

Putsning av korgen.

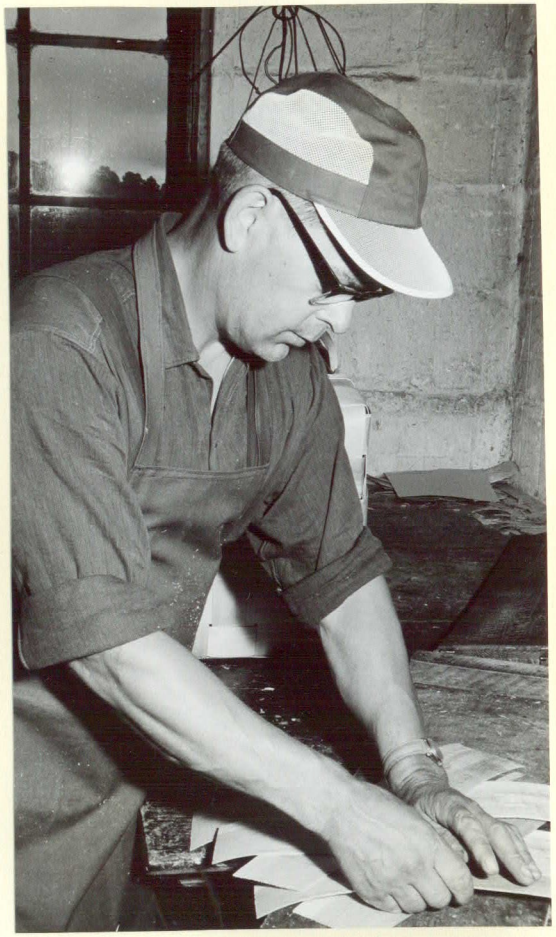
Fruktkorg.

neg.: X : 1 : 56 : 1-36
" X : 1 : 57 : 1-25
" X : 1 : 58 : 1-6.

Skåne
Ö. Göinge hd.
Örkeneds sn.

M. 15425 : 24 upptl. : Elisabet Ehrnst år 1960

FOLKLIVSARKIVET
LUND

Uppläggning till vedbärare

Ett ramverk av gjutstål läggs runt fläktverket.

neg.: X:1:56:1-36
" X:1:57:1-25
" X:1:58:1-6.

Skåne
O. Göinge hd.
Örkeneds sn.

uppt.: Elisabet Ehrnst år 1960

M. 15425 : 25.

FOLKLIVSARKIVET
LUND

Häftning av "mattan".

neg.: X : 1 : 56 : 1-36
" X : 1 : 57 : 1-25
" X : 1 : 58 : 1-6.

Skåne
Ö. Göinge hd.
Örkeneds sn.

M. 15425:26.

upps.: Elisabet Ehrnst år 1960

FOLKLIVSARKIVET
LUND

Mittgjordarna häftas vid "mattan"

mg.: X:1:56:1-36
" X:1:57:1-25
" X:1:58:1-6.

Skåne
Ö. Göinge hd.
Örkeneds sn.

M. 15425 : 27

Uppt.: Elisabet Ehrnst år 1960

FOLKLIVSARKIVET
LUND

"Tjocka pinnen" och förstärkningslisten ytterst/innan spikas fast.

Kringskärning.

mg. : X : 1 : 56 : 1-36.
" X : 1 : 57 : 1-25
" X : 1 : 58 : 1-6.

Skåne
Ö. Göinge hd.
Örkeneds sn.

M. 15425 : 28.

FOLKLIVSARKIVET
LUND

uppl.: Elisabet Ehrnst år 1960

Sidorna böjs upp.

Grepning.

nrg.: X:1:56:1-36
" X:1:57:1-25
" X:1:58:1-6.

Skåne
o. Göinge hd.
Örkeneds sn.

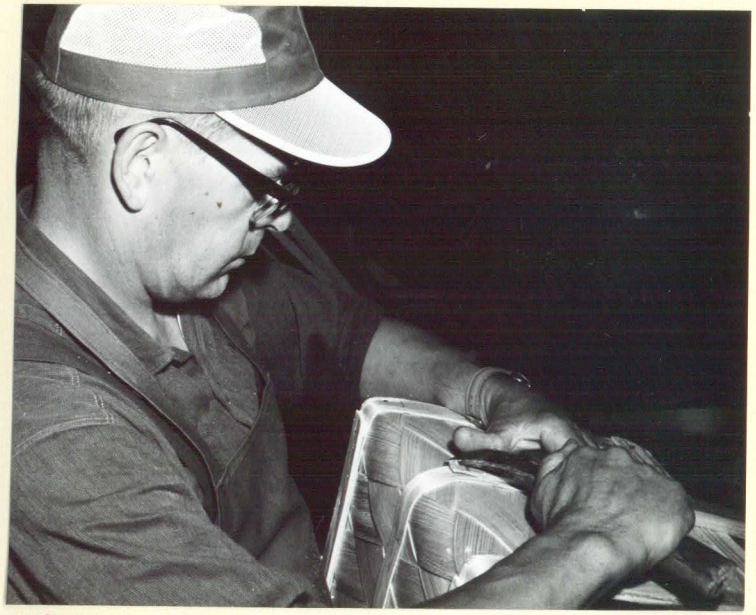
M. 15425 : 29.

FOLKLIVSARKIVET
LUND

uppt.: Elisabet Ehrsam år 1960

Spikning av hörnen.

Putsning.

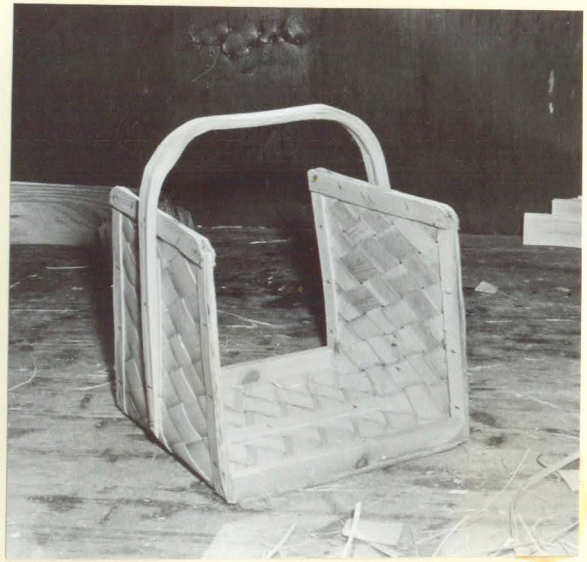
meg.: X : 1 : 56 : 1-36
" X : 1 : 57 : 1-25
" X : 1 : 58 : 1-6.

Skåne
Ö. Göinge hd.
Örkeneds sn.

M. 15425 : 30

FOLKLIVSARKIVET
LUND

uppt.: Elisabet Ehrnst år 1960

Vedbärare.

neg.: X : 1 : 56 : 1-36
" X : 1 : 57 : 1-25
" X : 1 : 58 : 1-6.